Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)
26.9.2016

Kuntien myöntämien korjausavustusten siirto ja ARAn resurssit

Siirrettävä tehtävä

Talouspoliittisen ministerivaliokunta linjasi 16.2.2016 avustusten käsittelyn siirrosta kunnista ARA:aan. Kyseessä on kuntien valtionaputehtävä liittyen korjausavustusten myöntämiseen vanhusten ja vammaisille. Avustuksia myönnetään korjauksiin, jotka ovat vanhuksen tai vammaisen kotona asumisen kannalta välttämättömiä ja ne liittyvät esim. esteettömyyden parantamiseen tai wc- ja pesutilojen korjauksiin.

Hallituksen esityksen mukaan ARA vastaisi jatkossa valtionapuviranomaisen tehtävistä (arvio työn vaatimista resursseista):

- hakuilmoituksen tekemisestä, hakumahdollisuudesta ja hakuajoista tiedottamisesta
- avustuksiin liittyvästä neuvonnasta (2 htv)
- hakemusten vastaanottamisesta ja käsittelystä, mukaan lukien tarvittavien tietojen pyytämisestä muilta viranomaisilta (1 htv)
- päätöksenteko avustuksen myöntämisestä (2 htv)
- avustuksensaajan maksukuittien vastaanottamisesta ja avustuksen maksamisesta (1/2 htv)
- avustusehtojen toteutumisen seurannasta, valvonnasta, tarvittaessa tarkastusten tekemisestä
- arkistoinnista (1/2 htv)

Vanhusten ja vammaisten korjausavustukset on ARAn nykyisin myöntämistä tuista poikkeava avustusmuoto. Hakijat ovat yksityishenkilöitä yhteisöjen sijaan, vanhuksia ja vammaisia sekä heidän omaisiaan. Avustusmuoto on volyymiltaan suuri, noin 3 500 myönnettyä avustusta vuosittain. Hakemusten käsittely tulee sisältymään paljon neuvontaa, ohjausta ja asiakaspalvelua. Virastoon on rakenteilla sähköinen tukien haku- ja käsittelyjärjestelmä. Hakijoista suurin osa on iäkkäitä kotitalouksia ja paperilla toimitettujen hakemusten osuus tulee olemaan suuri.

Tavoitteena on tehokas ja viiveetön käsittely ja korjausavustusten käsittelyajasta virasto tulee antamaan palvelulupauksen. Viraston arvion mukaan korjausavustusten käsittelyyn tarvitaan vähintään 5 henkilötyövuoden lisäresurssi. Lisäksi rakennettavasta tietojärjestelmästä aiheutuu käyttö- ja kehityskuluja.

Kuntaliiton asiantuntija-arvio kunnille avustusten käsittelystä nykyisin aiheutuvista kustannuksista on 3,5-4 miljoonaa euroa vuodessa. Kun valtionapuviranomaisen tehtävät siirretään ARA:lle lukuun ottamatta tarvittaessa tehtäviä avustuskohteen tarkastuksia, voidaan arvioida, että kunnille ei jatkossa aiheudu avustuksista vähäistä suurempia kustannuksia. Nettosäästö julkiselle taloudelle olisi siten Kuntaliiton asiantuntija-arvion perusteella arvioituna hieman alle 3,5-4 miljoonaa euroa, kun huomioidaan kunnille tarkastustehtävästä aiheutuvat kustannukset.

Viraston resurssit

Viraston toteutunut henkilötyövuosimäärä on pienentynyt vuoden 2005 69 henkilötyövuodesta 54 henkilötyövuoteen vuonna 2015. Samanaikaisesti virastolle on tullut merkittäviä uusia tehtäviä:

- ARA-asuntojen vuokrienmäärityksen valvonta (laaja tehtävä, johon virasto sai resursseja)
- asumisoikeusasuntoihin liittyvät valvontatehtävät (ei uusia resursseja)
- energiatodistuksiin liittyvät rekisteri- ja valvontatehtävät (ei uusia resursseja)
- kehittämisen ja asuntokannan riskienhallinnan tehtävät (ei uusia resursseja)

Nykyisen kehyksen mukainen toimintamenojen määrärahataso mahdollistaa alle 50 henkilötyövuoden henkilöresurssit virastossa. Virasto tehostaa rahoitukseen ja valvontaan liittyviä toimintoja laajalla tukien käsittelyn digitalisaatiohankkeella, johon käytetään aiemmilta vuosilta siirtyneet toimintamenomäärärahat.

Ilman lisäresursseja virasto joutuu sopeuttamaan henkilömäärää lähivuosina yli 10 % alaspäin samalla kun sen tehtäväksi tulee kokonaan uudenlainen ja usean henkilötyövuoden resursseja vaativa tehtävä.

Virasto on tehostanut toimintaansa ja haluaa tehostaa sitä jatkossakin vähintään samaan tahtiin kuin muissakin virastoissa. Uusien ja selkeästi lisäresursseja vaativien tehtävien haltuunotto samanaikaisesti pienenevien toimintamenojen kanssa on kuitenkin riski. Pienessä virastossa resurssien uudelleen kohdentamisen mahdollisuudet ovat rajalliset erityisesti kun toimintaa on jouduttu jo sopeuttamaan huomattavasti aiempien vuosien aikana.

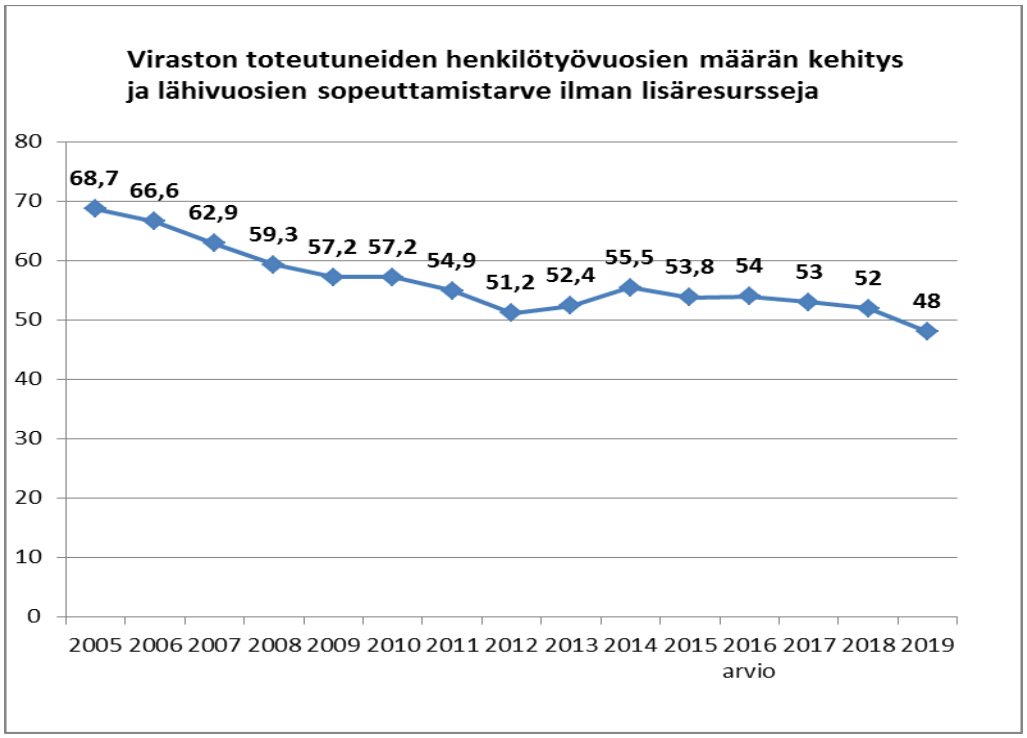

Vuonna 2017 viraston menoista 4,2 miljoonaa euroa kuluu henkilöstömenoihin ja tilavuokriin. Muut menot koostuvat pääosin pakollisista toimintaan liittyvistä palveluostoista, joiden osalta liikkumavara on pieni. Alijäämä ensi vuonna ilman investointeja on hieman yli 400 000 euroa ja virasto joutuu sopeuttamaan henkilöstömäärää alaspäin.

Ympäristöministeriö ehdotti talousarvioesityksessään 350 000 euron lisäresurssia tehtävän hoitoon.

Viraston rahoitusrakenne vuonna 2017

Toimintamenomääräraha (TAE 2017)	**4 841 000 €**	
Henkilöstömenot	**3 709 000 €**	53 henkilöä
Tilavuokrat	**500 000 €**	
Muut menot, pääosin palvelujen ostoja (Palkeet, Valtori, Tietojärjestelmien ylläpito jne.)	**1 060 000 €**	
Menot ilman investointeja	**5 269 000 €**	
Alijäämä	**428 000 €**	Rahoitetaan säästöillä
Tietojärjestelmäinvestoinnit	**900 000 €**	Rahoitetaan säästöillä
Yhteensä	**6 169 000 €**	